OIKEUSMINISTERIÖ

Demokratia-, kieli- ja perusoikeusasioiden yksikkö

LAUSUNTO
18.5.2016

OM 51/03/2016

Eduskunnan perustuslakivaliokunta

HALLITUKSEN TOIMENPITEET VIITTOMAKIELTÄ KÄYTTÄVIEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISEN TURVAAMISEKSI

Eduskunnan perustuslakivaliokunta on pyytänyt oikeusministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen vuosikertomuksen 2015 liitteen 3 sivulta 8 ilmenevästä eduskunnan hyväksymästä viittomakieltä käyttävien oikeuksia koskevasta lausumasta. Kirjallisena lausuntonaan oikeusministeriö toteaa seuraavaa:

Oikeusministeriön 13.3.2015 asettama viittomakielen yhteistyöryhmä on seurannut viittomakielilain toimeenpanoa yhteistyössä viittomakielistä yhteisöä edustavien toimijoiden kanssa. Viranomaistahojen lisäksi yhteistyöryhmässä ovat edustettuina Kuurojen liitto ry ja Finlandssvenska teckenspråkiga rf. Yhteistyöryhmä on toimikautensa aikana käsitellyt muun muassa seuraavia aiheita (suluissa asiantuntijatahot, joita on kuultu): viittomakielen tulkkauksen koulutus (Humak), Kelan järjestäminen tulkkauspalveluiden kehittäminen, sisäkorvaistutetta koskeva selvitys (Kela ja Humak), suomenruotsalaisen viittomakielen kokonaistilanne (Finlandssvenska teckenspråkiga rf), viittomakieltä käyttävien oppilaiden opetusjärjestelyt (Opetushallitus), varhaiskasvatuslaki ja varhaiskasvatuksen tilanne viittomakielisten näkökulmasta (OKM), sekä sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus viittomakielisten näkökulmasta (STM).

Viittomakielen yhteistyöryhmän yhtenä keskeisenä tavoitteena on välittää tietoa viittomakielilain sisällöistä ja sen soveltamisesta muun muassa ministeriöille, kunnille, valtion aluehallintoviranomaisille ja muille viranomaisille sekä kansalaisjärjestöille. Yhteistyöryhmä on keväällä 2016 laatinut jalkauttamissuunnitelman, jossa esitetään käytännön toimenpiteitä tavoitteen toteutumiseksi. Tärkeimpänä toimenpiteenä on tietoisuuden lisääminen viittomakielilain sisällöistä ja soveltamisesta mm. viranomaistiedottamisessa. Ministeriöt julkaisevat mahdollisuuksien mukaan tär-

Käyntiosoite	Postiosoite	Puhelin	Faksi	Sähköpostiosoite
Kasarmikatu 42 HELSINKI	PL 25 00023 VALTIONEUVOSTO	02951 6001	09 1606 7731	oikeusministerio@om.fi

keimpiä aineistoja viittomakielillä. Esimerkiksi oikeusministeriö on julkaissut viittomakieliset käännökset viittomakielilaista sekä vaalitiedotusaineistoista. Yhteistyöryhmä seuraa suunnitelman toteutumista.

Oikeusministeriö julkaisi 19.1.2016 selvityksen suomenruotsalaisen viittomakielen kokonaistilanteesta. Selvityksessä todetaan, että erityisesti suomenruotsalaista viittomakieltä osaavista opettajista ja tulkeista on puutetta, eikä kielen tutkimuksesta vastaavaa tahoa tällä hetkellä ole. Kieli on erityisen uhanalainen, ja elokuussa 2015 julkaistun Finlandssvenska teckenspråkiga rf -yhdistyksen kartoituksen mukaan Suomessa on vain noin 90 kuuroa suomenruotsalaisen viittomakielen käyttäjää. Tällä hetkellä keskeisimmät suomenruotsalaista viittomakieltä koskevat kehittämistarpeet liittyvät kielen tutkimukseen ja kieltä osaavien kouluttajien kouluttamiseen. Selvityksessä esitetään, että suomenruotsalaisen viittomakielen elvyttämisestä tarvittaisiin kokonaisvaltainen ohjelma.

Valtioneuvosto asetti 17.3.2016 kielilain täytäntöönpanosta annetun valtioneuvoston asetuksen (433/2004) mukaisesti oikeusministeriön yhteydessä toimivan kieliasiain neuvottelukunnan toimikaudelle 1.4.2016–31.3.2020. Neuvottelukunnan varsinaiseksi jäseneksi kutsuttiin täksi toimikaudeksi ensimmäistä kertaa myös Kuurojen liitto ry:n edustaja.

Lisätietoja asiasta antaa ylitarkastaja Liisa Männistö (etunimi.sukunimi@om.fi, puh. 02951 50231).

TIEDOKSI OM/DKY